

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЛУЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»
Циклова комісія словесних і суспільних дисциплін

ПОГОДЖУЮ

Голова групи забезпечення
ОПП спеціальності

26.08 2022 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
навчальної роботи

26.08 С.В. Буснюк
2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Правознавство

Розробник Чигринюк І. В.

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Освітньо-професійна програма Підприємництво, електронна комерція та логістика

Статус навчальної дисципліни обов'язкова

Мова навчання українська

2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Правознавство» для здобувачів фахової початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти I курсу (освітньо - професійного ступеня фаховий молодший бакалавр) спеціальностей: 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність денної форми навчання складена на основі ОПП «Підприємництво, електронна комерція та логістика».

25 08 20 22 р. – 20.

Розробник: *Чигринюк І В.*

Робоча програма обговорена та схвалена на засіданні циклової комісії викладачів словесних та суспільних дисциплін.

Протокол від 26 08 20 22 року № 1

Голова циклової комісії

І. Чигринюк
підпис

Чигринюк І.В.
(прізвище, ініціали)

Схвалено Педагогічною радою ТФК ЛНТУ

Протокол № від 29 08 20 22 року № 1

Робоча програма обговорена та схвалена на засіданні циклової комісії викладачів словесних та суспільних дисциплін.

Протокол від _____ 20__ року № __

Голова циклової комісії _____

підпис

(прізвище, ініціали)

Схвалено Педагогічною радою ТФК ЛНТУ

Протокол № від _____ 20__ року № __

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Форма навчання
Тем – 10.	Галузь знань 07 Управління та адміністрування	Денна
	Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	Рік підготовки: I-й
Загальна кількість годин – 90.		Семестр I-й
Для денної форми навчання: лекцій – 20, практичних – 10.	Освітньо-кваліфікаційний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції
		20 год.
		Практичні
		10 год.
		Самостійна робота
		60 год
		Вид контролю: Диференційований залік

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ, ПЕРЕДУМОВИ ЇЇ ВИВЧЕННЯ ТА ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Місце дисципліни в освітній програмі:

Навчальна дисципліна «Правознавство» є базовим курсом для всієї системи вищої освіти, теоретичною основою сукупності знань та умінь, що формують відповідний рівень загального світогляду індивіда.

Метою викладання дисципліни є підвищення рівня правових знань студентів, їх правосвідомості та правової культури. Це можливо лише за умови повсякденного, професійно-організованого навчання та виховання, що здійснюються на лекціях та практичних заняттях і в процесі самостійного вивчення. Відповідно метою цих форм навчання є формування знань теорії держави і права, основних засад трудового, сімейного, конституційного, адміністративного, цивільного, кримінального та інших галузей права. Важливою метою навчальної дисципліни є також формування у майбутніх фахівців належного рівня правових знань, системи професійно-юридичних навичок та умінь щодо практичного застосування положень тих чи інших галузей права в повсякденному житті.

Компетентності загальні або фахові (спеціальні):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК 1. Здатність враховувати основні закономірності та сучасні досягнення у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

СК 5. Здатність здійснювати діяльність із дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 6. Здатність виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

<p>Програмні результати навчання:</p>	<p>РН 1. Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.</p> <p>РН 11. Знати основи нормативно-правового забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати їх на практиці.</p>
---------------------------------------	--

<p>Передумови для вивчення дисципліни:</p>	
<p>Для вивчення «Правознавство» необхідними є набуті компетентності з навчальної дисципліни «Історія України», «Всесвітня історія» за базову загальну середню освіту. Також ця навчальна дисципліна забезпечує міжпредметні зв'язки з дисциплінами «Людина і світ», «Основи комунікацій».</p>	

3. ОБСЯГ ТА СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ									
ФОРМА НАВЧАННЯ		ДЕННА (ОЧНА)							
ФОРМА КОНТРОЛЮ		Семестрова та підсумкові оцінки (залік, екзамен)							
№ модуля (теми)	Назва змістового модуля (теми)	Кількість годин							
		Разом	Самостійна робота	Всього	Навчальні заняття				
					з них:				
					Лекційні заняття	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Індивідуальні заняття
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Вступ. Основи теорії держави та права.	6	4	2	2	-	-	-	-
2	Конституційне право.	8	4	4	2	-	2	-	-
3	Адміністративне право.	12	8	4	2	-	2	-	-
4	Цивільне право.	12	8	4	2	-	2	-	-
5	Трудове право.	12	8	4	2	-	2	-	-
6	Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку.	6	4	2	2	-	-	-	-
7	Кримінальне право.	10	6	4	2	-	2	-	-
8	Шлюбно-сімейне право. Правова природа шлюбу.	2	-	2	2	-	-	-	-
9	Земельне право. Господарське право.	10	8	2	2	-	-	-	-
10	Основи фінансового права.	4	10	2	2	-	-	-	-
Разом		90	60	30	20	-	10	-	-

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми, зміст навчального заняття	К-сть годин	Рекомендована література
Тема 1. Основи теорії держави і права.			
1	<ol style="list-style-type: none">1. Поняття права. Взаємозв'язок понять право та держава, право та мораль. Поняття механізму правової держави.2. Ознаки та функції держави. Поняття влади. Загальна характеристика органів законодавчої, виконавчої та судової влади.3. Джерела права. Нормативно-правові та їх систематизація.4. Галузі сучасного права. Їх характеристика. Публічне та приватне право.	2	3.с. 6-15; 4.с. 5-14
Тема 2. Конституційне право.			
2	<ol style="list-style-type: none">1. Загальна характеристика конституційного права.2. Особливості політичного режиму, форми правління та адміністративно-територіально устрою.3. Інститут громадянства, поняття, підстави набуття та припинення.4. Основні права, свободи та обов'язки громадян України.5. Міжнародні стандарти у сфері прав людини. Гарантії та механізми захисту прав та свобод.6. Громадянське суспільство. Місцеве самоврядування в Україні.	2	3.с. 248-249; 4.с. 218-219
Тема 3. Адміністративне право.			
3	<ol style="list-style-type: none">1. Загальна характеристика адміністративного права. Адміністративні правові відносини.2. Державна служба.3. Адміністративний проступок. Складання адміністративного правопорушення.4. Санкції в адміністративному праві.5. Адміністративна відповідальність неповнолітніх.	2	3.с. 16-40, 133-143; 4.с. 15-41
Тема 4. Цивільне право.			
4	<ol style="list-style-type: none">1. Загальна характеристика цивільного права. Характеристика цивільних правовідносин.2. Структура цивільних правовідносин.3. Поняття фізичної та юридичної особи.4. Правосуб'єктність, правоздатність, дієздатність. Види дієздатності.5. Поняття та зміст права власності. Види власності. Підстави набуття та припинення права власності.	2	7.с. 20-25, 176-193; 8.с. 67-78, 243-263

Тема 5. Трудове право.			
5	<ol style="list-style-type: none"> 1. Право регулювання в галузі праці. 2. Поняття, зміст, форма, порядок укладення трудового договору. Обов'язок та додаткові умови трудового договору. 3. Контракт, як особлива форма трудового строкового договору. Інші види договорів. 4. Документи, необхідні при прийомі на роботу. 5. Особливості праці неповнолітніх. 	2	9.с. 15-20, 230-257; 10.с. 13-23
Тема 6. Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку.			
6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Робочий час і час відпочинку. Види робочого часу і скорочена тривалість робочого часу, неповний робочий час, нічний час, надурочні роботи. 2. Поняття та види часу відпочинку: перерва впродовж робочого дня, святкові дня, неробочі дні. 3. Порядок надання та види відпусток. 4. Трудова дисципліна. 	2	11.с. 22-29, 347-369; 13.с. 33-47
Тема 7. Кримінальне право.			
7	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика кримінального права. 2. Поняття злочину, склад злочину. Види злочинів, об'єкт, суб'єкт злочину, об'єктивна, суб'єктивна сторона. 3. Стадії скоєння злочину. Співучасність у злочині. 4. Поняття, обставини і підстави кримінальної відповідальності. 5. Кримінальна відповідальність неповнолітніх. 6. Види кримінальних покарань. 	2	15.с. 42-52, 127-156; 16.с. 55-63
Тема 8. Шлюбно-сімейне право. Правова природа шлюбу.			
8	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика сімейного права. Поняття «сім'я». 2. Шлюб. Ознаки шлюбу. Умови вступу до шлюбу. Умови правозгідності шлюбу. Припинення шлюбу. 3. Особисті та майнові права і обов'язки подружжя, батьків і дітей. 	2	11.с. 11-25, 178-209; 9.с. 54-67
Тема 9. Земельне право.			
9	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика земельного права. 2. Види земель в Україні. 3. Способи набуття та припинення права власності на землю. 4. Права та обов'язки власників земельних ділянок і землекористувачів. 	2	7.с. 23-41, 213-223; 8.с. 33-53, 326-362
Тема 10. Основи фінансового права.			
10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика фінансового права. 2. Поняття про бюджет. Державний бюджет. Місцеві бюджети. 3. Система оподаткування. Види податків і зборів. 	2	14.с. 34-54, 123-223; 15.с. 57-79, 389-400

	4. Права та обов'язки платників податків. 5. Відповідальність за порушення податкового законодавства.		
	Разом	20	

4.2 ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Зміст навчального заняття	К-сть годин	Рекомендована література
1	<p style="text-align: center;">Тема: Конституційно-правовий статус особи та держави</p> <p>1. Конституція – основний закон держави. 2. Конституційно-правовий статус держави: а) політичний режим; б) форма державного правління; в) адміністративно-територіальний устрій; г) влада, конституційно-правовий статус президента. 3 Конституційні права та свободи людини та громадянина. Відповідальність держави за їх дотримання, гарантування та захист. 4 Конституційні обов'язки громадянина. Інститут громадянства.</p>	2	3.с.16-40, 133-143; 4.с. 15-41
2	<p style="text-align: center;">Тема: Міжнародні стандарти з сфери прав людини</p> <p>1. Історія виникнення ідеї «прав людини», «три покоління прав людини», поняття про природні, невід'ємні права людини. Людська гідність і права людини. 2. Загальна Декларація прав людини – 1948р. – маніфест миру та гуманізму. Права закріплені в декларації, аналіз статей декларації. 3. Конвенція ООН про права дитини. Захист прав дитини. 4. Міжнародні та європейські стандарти захисту прав людини. Європейський суд з прав людини. 5. Діяльність міжнародної організації з сфери захисту прав людини.</p>	2	5.с. 109-120
3	<p style="text-align: center;">Тема: Правова природа власності</p> <p>1. Поняття та зміст «права власності». Економічний та юридичний зміст «права власності». 2. Право власності як право володіння, право користування, право розпорядження. 3. Інститут права власності в контексті сьогодення. 4. Види власності та їх характеристика. 5. Підстави набуття та припинення права власності.</p>	2	3.с. 248-249; 4.с. 218-219

4	Тема: Правове регулювання в галузі праці 1. Трудова галузь праці. Ринок праці. 2. Трудовий договір. 3. Контракт як особлива форма трудового договору. 4. Правове регулювання праці та відпочинку. Класифікація відпустки. 5. Правове регулювання праці неповнолітніх.	2	7.с. 56-65, 7-79, 80-85
5	Тема: Основи міжнародного права та європейська інтеграція 1. Поняття міжнародних відносин та міжнародного права. 2. Україна на міжнародній арені. 3. Поняття інтеграції та глобалізації. 4. Європейське і світове співробітництво. Участь в ООН, ОБСЄ, Ради Європи, СОТ. Угода про асоціацію України-ЄС. 5. Основні аспекти Європейської політики суспільства.	2	9.с. 23-28, 44-47, 65-67, 69-73
Разом		14	

4.3 САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Зміст навчального заняття	К-сть годин	Рекомендована література
1	Тема: Соціальні економічні відносини 1. Економіка як сфера життя людей. 2. Процеси що забезпечують задоволення потреб виробництва, розподіл, обмін та споживання. 3. Соціальні економічні відносини. 4. Учасники (суб'єкти) економічних відносин. 5. Економічні потреби та блага.	4	7.с.167-170
2	Тема: Сталий розвиток та ринкова економіка 1. Сталий розвиток. Обмеженість ресурсів. 2. Необхідність раціонального та ефективного використання ресурсів. 3. Вплив діяльності людини на довкілля. 4. Сталий розвиток як спосіб збереження довкілля. 5. Ринкова економіка: види, принципи, кругообіг. 6. Попит і пропозиція, ринкова ціна, конкуренція. 7. Функції держави в ринковій економіці.	4	7.с.171-185,

3	<p align="center">Тема: Підприємництво</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основи підприємницької діяльності. 2. Мета і соціальна відповідальність 3. Правовий захист бізнесу. 	4	7.с.194-199
4	<p align="center">Тема: Господарське право</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основи господарського права. 2. Економіка господарства. 3. Домашнє господарство: власник і споживач. 4. Поняття про раціональне споживання. 5. Права споживачів. 6. Бюджет домогосподарства: види доходів, напрямки витрат, заощадження. 	4	7.с.186-192
5	<p align="center">Тема: Господарські договори. Договори оренди та лізингу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та особливості господарських зобов'язань. 2. Види та підстави виникнення господарських зобов'язань. 3. Виконання господарських зобов'язань. 4. Поняття господарського договору, його зміст та форма. 5. Поняття договору оренди, сторони, істотні умови. Поняття договору лізингу, його істотні умови. 	4	6.с. 35-42, 44-46, 56-66, 53-55
6	<p align="center">Тема: Характеристика прав споживачів в Україні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Права споживача у разі придбання ним товару неналежної якості. 2. Права споживача при придбанні товару належної якості. 3. Товари, що не підлягають обміну (поверненню). 	4	7.с.186-192
7	<p align="center">Тема: Трудове право</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ринок праці. 2. Учасники ринку праці: роботодавці та наймані працівники. 3. Поняття професії, спеціальності, кваліфікація працівника. 4. Заробіток як дохід найманого працівника. 	4	7.с.200-205
8	<p align="center">Тема: Лобіювання інтересів та корупції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття лобізму. 2. Сутність корупції та корупціогенних ризиків. 3. Причина та наслідки корупції в економіці та політиці. 4. Шляхи подолання корупції. 	4	7.с.206-212

9	<p>Тема: Інтеграція, глобалізація та міграція</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття інтеграції та глобалізації. 2. Вплив глобалізаційних процесів на економіку, культуру, довкілля, людину. 3. Витоки та процес європейської інтеграції. 4. Міграційні процеси. 5. Види та форми сучасної міграції. 6. Виклики сучасного світу. 	4	7.с.206-216
10	<p>Тема: Міжнародні відносини та право</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості міжнародного права. 2. Поняття міжнародних відносин. 3. Міжнародне гуманітарне право. 4. Урядові і неурядові міжнародні організації. 5. Система безпеки. 	4	7.с.221-230
11	<p>Тема: Маніпуляція в медіа та «мова ворожнечі»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Маніпулятивний вплив медіа. 2. Маніпуляція в медіапросторі. 3. Розпізнання фейкової інформації та пропаганди. 4. Роль медіа у провокуванні конфліктів та поширенню стереотипів. 5. «Мова ворожнечі» та як її розпізнати. 	6	7.с.146-153
12	<p>Тема: Критичне мислення. Джерела інформації</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Критичне сприйняття та протидія маніпуляціям мас-медіа. 2. Достовірність інформації в мас-медіа. 3. Джерела інформації. Факти та судження. 4. Авторство медіатексту. 5. Критичний аналіз медіатексту. 6. Стандарти подання інформації. 	6	7.с.154-159
13	<p>Тема: Безпека в Інтернеті</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мережа Інтернет. 2. Приватність та конфіденційність у віртуальному світі. 3. Цифрова ідентичність. 4. Соціальні мережі. 5. Права людини в Інтернеті. 6. Безпека та етика поведінки у мережі. 7. Особливості захисту прав дітей та молоді в Інтернеті. 8. Кіберзлочинність. 	8	7.с.160-166
Разом		60	

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

В контексті навчального процесу дисципліни «Правознавство» використовуються індивідуальні тестові завдання з різних галузей сучасного права, збірники юридичних задач, кодекси різних галузей права, презентаційні матеріали правового характеру.

6. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

6.1 Порядок оцінювання результатів навчання

Форма контролю	Порядок проведення контролю
Поточний контроль	Усне опитування, виступи на практичних заняттях, розв'язування юридичних задач, аналіз правових ситуацій, юридичне дослідження проблеми.
Тестовий контроль	Тестування рівня знань студентів з конкретних галузей права (конституційного, адміністративного, шлюбно-сімейного, цивільного, кримінального, господарського).
Підсумковий контроль	Оцінка за <i>диференційований залік</i> визначається за 4-бальною шкалою на основі поточного оцінювання, з урахуванням результатів практичних занять та заліку.

6.2 Критерії оцінювання результатів навчання. Оцінювання за національною шкалою

Оцінка за національною шкалою				Критерії та визначення оцінювання
Рівень компетентності	2-	4-	12-	
1	бальна			
1	2	3	4	5
Високий (творчий)	зараховано	5 (відмінно)	12	Здобувач вищої освіти ґрунтовно викладає правові питання, висловлює власну позицію та аргументує її; самостійно знаходить, оцінює та використовує джерела юридичної інформації, зокрема наочні, уміє узагальнити вивчений матеріал, використовує набуті знання на практичних заняттях; може самостійно вирішувати юридичні задачі, застосовуючи правові знання.

		5 (відмінно)	11	Здобувач вищої освіти володіє глибокими знаннями, може вільно висловлювати власні судження та аргументує їх, самостійно користується окремими джерелами, галузями права; може підготувати повідомлення з юридичної тематики; самостійно вирішує тестові завдання вищого рівня та певні правові та юридичні ситуації, задачі.
Достатній (конструктивно-варіативний)	зараховано		4 (добре)	10
		9		Здобувач вищої освіти оперує вивченим матеріалом на рівні теми, може самостійно його відтворювати, аналізувати положення нормативно-правових актів, підтверджувати одним-двома аргументами висловлене ним судження про правове явище; самостійно розв'язувати юридичні задачі середнього рівня складності.
		8		Здобувач вищої освіти в основному володіє навчальним матеріалом і використовує знання за аналогією; може співставляти, узагальнювати інформацію за допомогою учителя; складати прості таблиці, схеми, аналізувати положення нормативно-правового акта за допомогою вчителя.
			7	Здобувач вищої освіти самостійно відтворює окрему частину теми, застосовуючи мінімальну юридичну термінологію, уміє дати визначення понять, аналізує зміст правових документів за простим планом, розв'язує елементарні юридичні задачі, знаходить окремі правові норми в тексті нормативних актів.

Средній (репродуктивний)		3 (задовільно)	6	Здобувач вищої освіти у цілому відтворює частину навчального матеріалу теми, у цілому правильно використовує окремі юридичні терміни, аналізує прості юридичні ситуації, розв'язує тестові завдання першого рівня.
			5	Здобувач вищої освіти відтворює окрему частину основного змісту навчальної теми, відповідаючи на запитання викладача, визначає одну-дві окремі ознаки правових понять.
			4	Здобувач вищої освіти відповідає на окреме запитання за допомогою викладача, репродуктивно відтворює частину навчального матеріалу теми одним-двома простими реченнями, формулює визначення юридичного поняття.
Початковий (рецептивно-продуктивний)	незараховано	2 (незадовільно)	3	Здобувач вищої освіти одним простим реченням передає зміст частини теми, знаходить відповідь на закрите запитання в тексті підручника.
			2	Здобувач вищої освіти на рівні «так-ні» усно відтворює кілька термінів, вибирає правильний варіант відповіді із двох запропонованих.
			1	Здобувач вищої освіти усно в загальних рисах відтворює один-два юридичні терміни окремої теми.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	
№ з/п	Автор та назва літературного джерела (інформаційного ресурсу в мережі Інтернет)
7.1 Основна література:	
1	Конституція України. — К.: Преса України, 1996 (зі змінами та доповненнями)
2	Правознавство (профільний рівень) : підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / І. Д. Васильків, В. М. Кравчук, В. Я. Бурак, О. К. Марін, Г. А. Волошкевич, Н. О. Попова, Л. М. Хлипавка, В. А. Іващенко. — Тернопіль : Астон, 2019. — 312 с. : іл.
3	Правознавство (профільний рівень) : підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / О. Наровлянський. — К. : Грамота, 2022. — 176 с. : іл.
4	Правознавство (профільний рівень) : підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / Т. Філіпенко, В. Сутковий. – Київ : Генеза, 2019. – 384 с. : іл.
7.2 Допоміжна література:	
5	Основи правознавства : підручник для 9 класу закладів загальної середньої освіти / С.П. Ратушняк. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2022. – 271 с. : іл.
6	Основи правознавства : підручник для 9 класу закладів середньої освіти / Б. І. Андрусишин, С. О. Берендєєв, Р. В. Губань. – ВТФ «Перун», 2021. – 206 с.: іл.
7	Основи правознавства : підручник для 9 класу загальноосвітніх закладів / І. Д. Васильків, В. М. Кравчук. – Тернопіль : Астон, 2022. – 234 с. : іл.
7.3 Інформаційні ресурси в мережі Інтернет <i>Веб-сторінки міжнародних організацій, що займаються громадянською освітою та освітою у сфері прав людини:</i>	
8	Кримінальний кодекс України - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text
9	Цивільний кодекс України - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text
10	Кодекс України про адміністративні правопорушення – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text
11	Кодекс законів про працю України - https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text
12	Закон про відпустки – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text
13	Сімейний кодекс України – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text
14	Земельний кодекс України – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text

15	Господарський кодекс України – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text
16	Бюджетний кодекс України – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text
17	Конституція України – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text
18	<i>Рада Європи</i> – http://www.coe.int/en/
19	<i>Офіс Ради Європи в Україні</i> – https://www.coe.int/uk/web/kyiv
20	<i>ООН</i> – https://www.un.org/en/
21	<i>Офіс ООН в Україні</i> – http://www.un.org.ua/en/
22	<i>ЮНЕСКО</i> - http://en.unesco.org/
23	<i>ЮНІСЕФ</i> - https://www.unicef.org/
24	<i>Представництво ЮНІСЕФ в Україні</i> – https://www.unicef.org/ukraine/ukr/
25	<i>Організація з безпеки та співробітництва у Європі (ОБСЄ)</i> – http://www.osce.org/
26	<i>Бюро демократичних інститутів та прав людини (БДІПЛ ОБСЄ)</i> – http://www.osce.org/odihr
27	<i>Координатор проектів ОБСЄ в Україні</i> - http://www.osce.org/uk/project-coordinator-in-ukraine
28	<i>Європейський центр імені Вергеланда (Норвегія)</i> – http://ukr.theewc.org/
29	<i>Amnesty International</i> – https://www.amnesty.org/en/
30	<i>Amnesty International в Україні</i> – http://amnesty.org.ua/

**Перелік питань до диференційованого заліку з навчальної дисципліни
«Правознавство»:**

1. Поняття та ознаки держави.
2. Теорії походження держави.
3. Функції держави.
4. Форми реалізації функцій держави.
5. Форми держави: форма правління, форма державного устрою, політичний режим. Механізм (апарат) держави.
6. Правова держава.
7. Поняття та ознаки права.
8. Джерела права.
9. Право в об'єктивному і суб'єктивному значенні.
10. Функції і принципи права.
11. Право в системі соціальних норм.
12. Право і мораль.
13. Норма права: поняття, структура, види.
14. Система права.
15. Форми (джерела) права.
16. Закони і підзаконні нормативно-правові акти.
17. Правовідносини: поняття, ознаки, склад.
18. Юридичні факти.
19. Форми (джерела) права в Україні.
20. Поняття та склад правопорушення.
21. Конституційні правовідносини.
22. Основи конституційного ладу в Україні.
23. Правові засади громадянства: поняття, підстави набуття та припинення.
24. Права, свободи та обов'язки людини та громадянина.
25. Трудове право як галузь права.
26. Суспільні відносини, що складають предмет трудового права.
27. Підстави припинення трудового договору.
28. Робочий час і час відпочинку.
29. Трудова дисципліна і дисциплінарна відповідальність.
30. Цивільне право як галузь права.
31. Принципи цивільного права України.
32. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права.
33. Цивільна правоздатність та дієздатність фізичних осіб.
34. Юридичні особи як суб'єкти цивільного права.
35. Право власності: поняття та зміст.
36. Форми права власності.
37. Зобов'язання: поняття та види.
38. Сімейне право як галузь права.
39. Шлюб: поняття та зміст.
40. Порядок та умови укладання, припинення шлюбу.
41. Опіка та піклування.
42. Особисті та майнові права та обов'язки подружжя.
43. Умови визнання шлюбу недійсним.
44. Поняття адміністративного права та галузі права.

45. Адміністративно-правові відносини.
46. Адміністративне правопорушення, склад адміністративного правопорушення.
47. Адміністративні стягнення: поняття та види.
48. Порядок припинення до адміністративної відповідальності.
49. Кримінальне право як галузь права.
50. Кримінальний закон: поняття, дія правового закону у просторі, часі та за колом осіб.
51. Кримінальна відповідальність: поняття, ознаки та підстави.
52. Злочин: поняття та ознаки. Класифікація злочинів. Склад злочину.
53. Покарання: поняття та види.
54. Загальні засади призначення покарання.
55. Співучасть у злочині. Стадії злочину.
56. Обставини, що включають злочинність діянь.
57. Міжнародні відносини і міжнародне право.
58. Сутність, джерела і система міжнародного права.
59. Співвідношення міжнародного і конституційного права.
60. Суб'єкти та основні принципи міжнародного права.
61. Право міжнародних договорів.
62. Міжнародні організації. Міжнародні конференції.
63. Відповідальність в міжнародному праві.
64. Права людини і міжнародне право.
65. Екологічні права і обов'язки громадян.
66. Право природокористування.
67. Загальне і спеціальне користування ресурсами.
68. Суб'єкти права користування природними ресурсами.
69. Система аграрного права і його співвідношення з іншими галузями права.
70. Поняття і класифікація суб'єктів аграрних правовідносин.
71. Поняття аграрних правовідносин, їх зміст і класифікація.
72. Земельне право як комплексна галузь права.
73. Земельні відносини.
74. Об'єкти земельних відносин.
75. Право власності на землю.
76. Права та обов'язки власників земельних ділянок.
77. Контроль за використанням і охороною земель.
78. Судова влада в Україні.
79. Правосуддя як особлива функція державної влади.
80. Юрисдикція судів.
81. Основні принципи судочинства в Україні.
82. Конституційне судочинство.
83. Цивільне судочинство.
84. Кримінальне судочинство.
85. Господарське судочинство.
86. Адміністративне судочинство.
87. Фінансове право як галузь права.
88. Джерела фінансового права.
89. Фінансово-правові відносини.
90. Бюджетне право, бюджетні правовідносини та їх суб'єкти.